

KRÁTKODOBÉ VÝSTAVY

Labyrintem normalizace. Židovská obec jako zrcadlo většinové společnosti

Až do 28. ledna 2018 můžete v Galerii Roberta Guttmanna navštívit krátkodobou výstavu Židovského muzea v Praze, která vznikla ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů a Archivem bezpečnostních složek u příležitosti 40. výročí vzniku Charty 77.

Charta 77, občanská iniciativa požadující dodržování lidských a občanských práv, byla nejvýznamnější akcí odporu proti komunistickému režimu a normalizaci. Výstava ukazuje na konkrétních případech způsoby působení StB proti židovským obcím, dilemata, jimž byli jejich členové vystaveni, ale i zapojení některých jejich členů do disentu a aktivit mimo rámec oficiálních židovských obcí. Nejsou však zachyceny jen různé formy dobové "protisionistické" propagandy a jejich dopad na lidské životy. Součástí normalizace bylo také ničení židovských hřbitovů, demolice synagog, zamezování výzkumu a dokumentace osudu Židů za druhé světové války stejně jako téměř úplná likvidace judaistiky. Výstava představuje fotografie zachycující každodennost židovského života, snahy o jeho zachování navzdory koordinovaným snahám státních orgánů o utlumení jakýchkoliv smysluplných aktivit, zejména předávání tradic dalším generacím. Většina unikátních dokumentů a fotografií z různých archivních zdrojů se na výstavě objevuje vůbec poprvé.

Autorem a kurátorem výstavy je filmový dokumentarista Martin Šmok. Výstava vznikla za podpory Státního fondu kultury ČR a Hlavního města Prahy.

K výstavě vznikl stejnojmenný katalog v české a anglické jazykové verzi z pera autora výstavy Martina Šmoka.

Katalog můžete zakoupit v e-shopu Židovského muzea v Praze na adrese <http://www.jewishmuseum.cz/e-shop/publikace/labyrintem-normalizace/> nebo v Galerii Roberta Guttmanna, U Staré školy 3, Praha 1.

Putovní výstavy

Putovní výstavy, které Oddělení pro vzdělávání a kulturu nabízí k zapůjčení kulturním a vzdělávacím institucím, se těší velké návštěvnosti. Například výstavu *Barokní synagogy v českých zemích*, jež byla během dubna až června ke zhlédnutí v Regionálním muzeu Mikulov, navštívily téměř čtyři tisíce osob.

V Muzeu Dobříš nyní můžete navštívit další putovní výstavu z nabídky muzea *Historie Židů v Čechách a na Moravě*. Informace o nabídce putovních výstav: <https://www.jewishmuseum.cz/program-a-vzdelavani/vystavy/putovni/>

Otevírací doba	
Pondělí - pátek	8.00 - 17.00
Sobota	9.00 - 12.00, 13.00 - 16.00
Neděle	13.00 - 16.00

VÝBĚR Z PRAŽSKÝCH KULTURNÍCH AKCÍ A PŘEDNÁŠEK

Evropský den židovské kultury

Židovské muzeum v Praze se jako každý rok i letos podílelo na programu Evropského dne židovské kultury (3. září 2017), jehož letošním tématem byla Diaspora. Pro toto široké téma jsme zvolili projekci filmu dokumentaristů Petera a Susanne Scheinerových *Naivné sny* (2013), který zachycuje snahu o obnovu života židovské komunity v Komárně. Po projekci filmu, který představoval sondu do života jedné nepočtené komunity, proběhla diskuze s Peterem Scheinerem a slovenským sociologem Fedorem Gálem. Diskuzi týkající se vlastní situace v Komárně, ale i širšího kontextu židovského života na Slovensku, moderoval publicista Petr Brod.

Židé v českých zemích po šoa: Identita poraněné paměti

V úterý 19. září 2017 proběhlo v Maiselově synagoze představení zatím jediné syntetické práce zabývající se tématem identity českých Židů po holocaustu nazvané *Židé v českých zemích po šoa: Identita poraněné paměti* (Marenčin PT, 2016). Její autorkou je etnoložka a historička z Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy Blanka Soukupová. O knize a s ní spojenými tématy s autorkou rozmlouval publicista a pracovník Českého rozhlasu Plus Jan Fingerland.

DALŠÍ ZPRÁVY Z MUZEA

Rekonstrukce auditoria Oddělení pro vzdělávání a kulturu

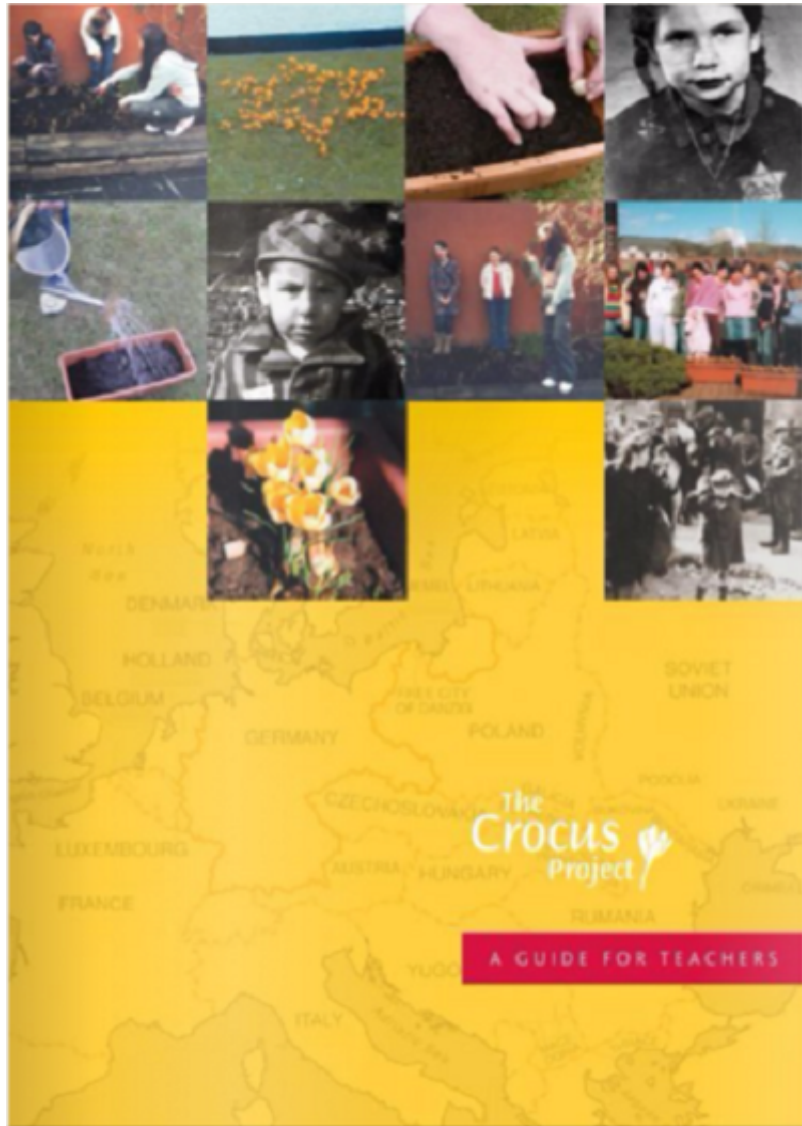
Během letních prázdnin proběhla rekonstrukce prostor Oddělení pro vzdělávání a kulturu. Proměna přednáškových sálů byla uskutečněna dle návrhu Ing. Arch. Svatoše.

Projekt Krokus roste

Projekt Krokus, který realizuje irská organizace Holocaust Education Trust Ireland (HETI) ve spolupráci s Oddělením pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze, nabízí konkrétní možnost, jak přiblížit tematiku šoa mladým lidem a zvyšovat tak povědomí o nebezpečích diskriminace, předsudků a fanatismu. HETI školám zdarma poskytne cibulky žlutých krokusů, které účastníci projektu na podzim zasadí jako připomínku jednoho a půl milionu židovských dětí a tisíců dalších dětí, jež zemřely během šoa. Projekt probíhá na školách po celém světě již jedenáct let a každoročně se do něj zapojují další a další školy. V minulém roce se projektu zúčastnilo více než 55 000 studentů z

Irska a Evropy. Letos se projekt těší nebývalé oblibě a z České republiky se do něj přihlásilo více než 450 škol.

Svědectví ve sbírce Rozhovory s pamětníky

Orálně-historická sbírka Židovského muzea v Praze se v posledních třech měsících rozrostla o jedenáct svědectví pamětníků převážně z tzv. první generace přeživších. Zaznamenali jsme však rovněž vzpomínky několika členů tzv. druhé generace, kteří popisovali osudy svých rodičů a vyprávěli nám o svém životě v dekadách socialistického režimu. Pamětníci z obou generací nám poskytli množství cenných fotografií a dokumentů ze svých rodinných archivů. Některé plánujeme využít pro nově vznikající expozice v Pinkasově a Španělské synagoze. Nově nahraná svědectví jsou pro naši sbírku velkým přínosem.

Hana Frištenská, roz. Kleinová, s bratrem Petřem, 1947. Fotografii i svoje svědectví poskytl syn Hany Frank Frištenský, který již dříve pomohl maminku identifikovat na záběrech z propagandistického filmu natáčeného v ghettu Terezín.

Digitalizace v paměťových institucích

Při příležitosti 10. výročí zahájení digitalizace pramenů v jihočeských archivech uspořádal Státní oblastní archiv v Třeboni ve dnech 18. až 20. září 2017 mezinárodní konferenci *Digitalizace v paměťových institucích 2017*, kde pracovníci archivů, muzeí a knihoven z České republiky a Rakouska prezentovali své digitalizační projekty a diskutovali, jakým způsobem digitalizace změnila dosavadní dlouholetou praxi práce s prameny a jejich zpřístupňování veřejnosti. Židovské muzeum v Praze zde představilo odborné veřejnosti dva ze svých mezinárodních projektů – EHRI a Yerusha. Oba projekty se snaží svými prezentačními výstupy a databázemi ulehčit badatelům především přípravu výzkumu tak, že jim pomocí moderních informačních technologií nabízejí online informace o pramenech k židovským dějinám a kultuře a k dějinám holocaustu. Představení obou projektů se setkalo s potěšujícím zájmem ze strany kolegů z jiných paměťových institucí, zaujala je zvláště ukázka online prezentace Terezínského výzkumného průvodce jako jednoho z výstupů projektu EHRI. Z prezentace projektu Yerusha zaujalo odborné publikum především oznámení o pokračování výzkumu judaik v dalších českých a moravských archivech, které se setkalo s velice pozitivním ohlasem. Více informací o těchto projektech Židovského muzea v Praze naleznete na webové stránce <https://www.jewishmuseum.cz/sbirky-a-vyzkum/veda-a-vyzkum/projekty-veda-a-vyzkum/>.

Tváře obětí šoa

Od 16. října 2017 mohou lidé procházející po setmění od Filozofické fakulty pražskou Širokou ulicí spatřit na štítu nad budovou mikve v areálu Pinkasovy synagogy fotografie českých a moravských obětí nacistické perzekuce. Večerní projekce je součástí právě probíhající modernizace stálé expozice v Pinkasově

synagoze, jež je památkem tragických osudů více než 78 000 židovských spoluobčanů, jejich symbolickým náhrobním kamenem.

Záměrem projekce je přiřadit tvář alespoň k některým ze jmen obětí z Čech a Moravy, která jsou napsána na zdech uvnitř Pinkasovy synagogy. Prostřednictvím široké veřejnosti a především pamětníků – přeživších šoa získalo Židovské muzeum v Praze fotografie jejich blízkých, přátel a známých, kteří zahynuli nebo byli zavražděni v ghettech, koncentračních a vyhlazovacích táborech.

Vybrané snímky dokumentují životní příběhy lidí, kteří až do své perzekuce žili obyčejným rodinným životem, prožívali přátelství, lásky, radosti, ale i běžná trápení, studovali, pracovali, bavili se... Jejich každodenní životy se navždy změnily 16. října 1941, kdy nacisté začali na našem území uskutečňovat obudný plán vyhlazení židovského etnika; toho dne byly zahájeny systematické deportace židovských spoluobčanů. Z Prahy byl v tento den vypraven první z pěti transportů, které směřovaly do ghetta v polské Lodži. Zde čekal příchozí hlad, těžká fyzická práce a špatné hygienické podmínky, které měly za následek vysokou úmrtnost. Další vězňové byli posláni do vyhlazovacího tábora v polském Chelmnu nebo Osvětimi. Jen málo z nich se dožilo osvobození.

První projekce fotografií obětí šoa na štít nad budovou mikve v areálu Pinkasovy synagogy začne 16. října v 19:00 hod. Promítat se bude následně každý večer kromě pátků a židovských svátků. V zimních měsících potrvá promítání až 2,5 hod. denně, v letních pak pouze ¾ hod. s ohledem na prodlužující se dobu západu Slunce a následného setmění.

Vnímání venkovního prostranství jako součásti výstavních prostor hraje klíčovou roli v novém pojetí expozice v Pinkasově synagoze, jež se představí návštěvníkům v roce 2018 a bude nově obsahovat výstavní prvky umístěné jak na vstupním nádvoří synagogy, tak i v Pinkasově uličce. Nedílnou součástí modernizované expozice budou rovněž digitální prvky, které návštěvníkům umožní vyhledávat v databázi obětí šoa včetně zpřístupnění rozšiřujících informací. Návštěvníci přitom budou moci digitální prezentace používat nejen prostřednictvím informačního kiosku v expozici, ale i na vlastním mobilním zařízení.

Projekt revitalizace Pinkasovy synagogy byl podpořen Nadačním fondem obětím holocaustu.

Opravy nápisů jmen obětí šoa

Na konci srpna 2017 byly v Pinkasově synagoze provedeny plánované opravy nápisů jmen obětí šoa z řad českých a moravských Židů. Opravy jsou prováděny na základě prověřených podnětů, které dostávají pracovníci Oddělení pro dějiny šoa od odborné i laické veřejnosti. Opravy jsou prováděny v závislosti na jejich počtu, většinou v intervalu několika let. V letošním roce byla opravena data narození dvou osob a na základě nových důkazů, které nám poskytli zahraniční badatelé, bylo zcela pozměněno datum úmrtí jedné osoby. Avšak stejně jako u většiny obětí, ani v tomto případě není přesné datum úmrtí známo a bylo nahrazeno datem poslední deportace, o níž jsme získali informace.

11. sjezd českých historiků

Členové Oddělení židovských dějin a judaistiky Židovského muzea v Praze se ve dnech 13. – 15. září 2017 zúčastnili 11. sjezdu českých historiků – profesního setkání historiček a historiků s dlouholetou tradicí sahající do r. 1937, jež se tentokrát uskutečnilo na půdě Univerzity Palackého v Olomouci. Vedle tří hlavních sekcí se během kongresu jednalo v 81 volných kongresových panelech, schvalovaných vědeckou radou. Panel „Židé v Čechách a na Moravě v dějinách a historiografii“, garantovaný Historickým ústavem AV ČR a Ústavem

Blízkého východu a Afriky FF UK, byl celý věnován židovské problematice a jeho cílem bylo nejen bilancovat dosavadní výzkum, ale zejména diskutovat o perspektivách výzkumu současného i budoucího. Během dvou dní v jeho rámci zaznělo 13 příspěvků od specialistů na židovské dějiny a kulturu ze sedmi různých institucí, rozdělených do tematických bloků Židé středověku a raného novověku v akademickém výzkumu, Média a lidé: myšlenkové a kulturní transfery a Židovská společnost ve světle raně novověkých a moderních pramenů. Členové Oddělení židovských dějin a judaistiky vystoupili v prvním z bloků. Nejprve Iveta Cermanová a Alexandr Putík přednesli příspěvek na téma „Úloha pražského židovského muzea v poválečném výzkumu židovských dějin“, Daniel Polakovič pohovořil o dokumentaci židovských hřbitovů v České republice a Pavel Kocman přednesl referát „Specifika židovských dějin na Moravě ve středověku a raném novověku“. Všechny příspěvky vzbudily diskuzi, v níž se pokračovalo i ve večerních hodinách na neformálním setkání všech účastníků panelu, které též přispělo k užitečné výměně vědeckých informací, vzájemnému bližšímu seznámení i k celkově pozitivnímu vyznění akce. Více o kongresu na webových stránkách <http://historieolomouc2017.upol.cz/>.

Seminář k moderním židovským dějinám

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, CEFRES, Masarykův ústav a archiv AV ČR ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze vás zvou na další cyklus seminářů k moderním židovským dějinám:

17. října 2017 od 17 hod.

- *Large Scale Use of Oral History Accounts in the Historiography of the Shoah: The Case of the Hungarian-Jewish Slave Labourers in Vienna (1944-45)* - Éva Kovacs (Vienna Wiesenthal Institute for Holocaust Studies)

14. listopadu od 17 hod.

- *Concerning Retribution: The Holocaust on Trial in Slovakia, 1945–48* - Michala Lónčíková (Univerzita Komenského, Bratislava)

28. listopadu 2017 od 17 hod.

- *Solving the Housing Crisis: The Eviction and Resettlement of Jews in the Protectorate of Bohemia and Moravia, 1939-1942* - Benjamin Frommer (Northwestern University, Evanston)

12. prosince 2017 od 17 hod.

- *Publishing Books in Early Modern Jewish Prague* - Olga Sixtová (Univerzita Karlova, Praha)

Semináře se konají v prostorách CEFRES (Francouzského ústavu pro výzkum ve společenských vědách), Na Florenci 3, Praha 1. Více informací naleznete na stránce www.jewishhistory.usd.cas.cz/.

Židovské muzeum v Praze získalo ocenění Certifikát výjimečnosti 2017 portálu TripAdvisor®

Židovské muzeum v Praze získalo i letos ocenění Certifikát výjimečnosti TripAdvisor®. TripAdvisor® je největší cestovatelský web na světě. Naleznete zde rady od cestovatelů a širokou nabídku možností plánování cest spolu s přímými odkazy na jednotlivé instituce, jejich rezervační systémy a webové stránky. Ocenění bylo letos nově uděleno nejen muzeu jako celku, ale samostatně také Pinkasově, Klausově a Španělské synagoze, jakož i Starému židovskému hřbitovu. Certifikát výjimečnosti vyzdvihuje jedinečnost unikátních památek a turistických destinací. Získávají jej pouze organizace, které na webu TripAdvisor dostávají od cestovatelů z celého světa dlouhodobě vynikající hodnocení. O certifikát výjimečnosti se mohou ucházet instituce, které svůj profil spravují alespoň 12 měsíců a dosáhnou minimálního hodnocení 4 z 5 možných bodů.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Červenec

Ve čtvrtek 13. července 2017 muzeum navštívil David N. Myers, profesor historie na University of California, Los Angeles, přední odborník na židovské dějiny.

Srpen

Izraelská ministryně pro rovné příležitosti Gilu Gamliel navštívila muzeum spolu se svým doprovodem 9. srpna 2017.

V úterý 29. srpna 2017 navštívil Židovské muzeum v Praze velvyslanec České republiky při Svatém stolci v Římě pan JUDr. Pavel Vošalík.

Vydává Židovské muzeum v Praze, U Staré školy 1, 110 01 Praha 1

www.jewishmuseum.cz

IČO 60459263

Bankovní spojení: Commerzbank, AG, Jugoslávská 1, 120 21 Praha 2

Účet pro vnitrostátní platby v Kč: 10426398/6200

Účet pro platby v EUR: 1042639, IBAN: CZ60 6200 0000 0000 1042 6398

Účet pro platby v USD: 1042639, IBAN: CZ22 6200 0001 0700 1042 6398 SWIFT CODE:
COBACZPXXXX Pro poskytování darů uvádějte variabilní symbol 1382002 MK ČR E16832

Redakce: Kateřina Honskusová

Fotografie: ŽMP